

Храми. Церкви. Монастирі

Історія Києва

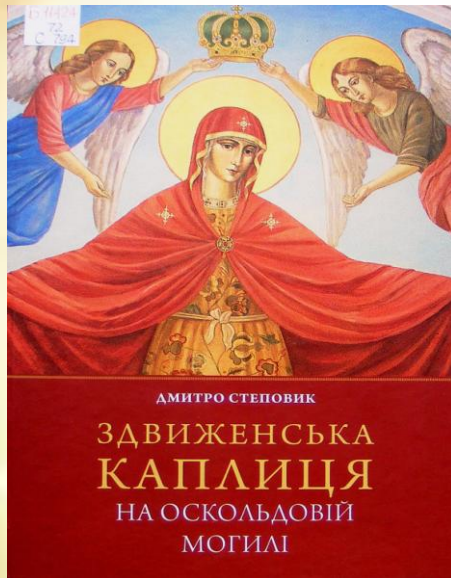


Б11424

72

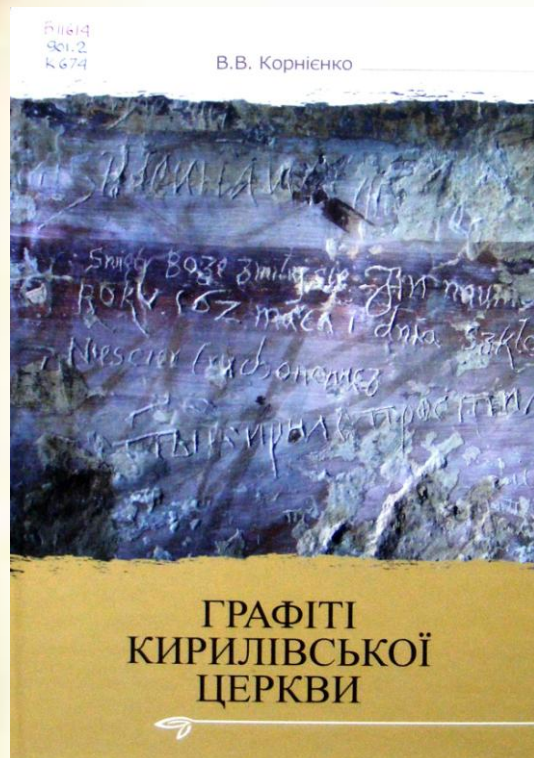
М253

Степовик Д. В. Здвиженська каплиця на Оскольдовій могилі: малярство Петра Дейлика і Марини Соченко. – Київ: Дніпро, 2021. – 126 с.



Оскольдова могила – урочище на схилах Дніпра, де у дев'ятому столітті був похований разом із своїм молодшим братом Діром київський князь Оскольд (820-882), який за легендою був підступно вбитий новгородським князем Олегом. Навколо церкви святого Миколи Чудотворця, де був похований Оскольд, з восьмого століття діяв цвинтар для упокоєння визначних киян, зокрема, визначного військовика, дворянина козацького походження, генерал-майора Миколи Димидовського та його дружини.

- Каплиця Димидовських, що нині названа Здвиженською, відроджена, реставрована і доступна для глядачів як одна із визначних пам'яток історії та культури.
- Відомий учений, мистецтвознавець, професор, доктор, академік Дмитро Степовик дослідив історію і мистецтво каплиці в контексті життя князя Оскольда, церкви св. Миколи на його могилі та, власне, сучасне настінне малярство в цій каплиці.



Б11614

901.2

К674

Корнієнко В. Графіті Кирилівської церкви (середина XII – середина XVIII ст.). – Київ, 2021. – 520 с.

Книга присвячена публікації 683 написів та малюнків, виконаних на стінах Кирилівської церкви в Києві від середини XII до середини XVIII ст. Епіграфічні пам'ятки, переважна більшість яких вводиться до наукового обігу вперше, публікуються з описом їх розташування, аналізом та інтерпретацією текстів, датуванням за кількома параметрами, наведенням фотографії кожного графіті та їх прорисовок.

- Крім основної, описової та ілюстративної частин, до монографії включено низку покажчиків: поділу графіті за категоріями, вживаних у текстах слів, імен та графіті, які дозволяють читачеві легко віднайти потрібну епіграфічну пам'ятку на сторінках книги.



Б10424

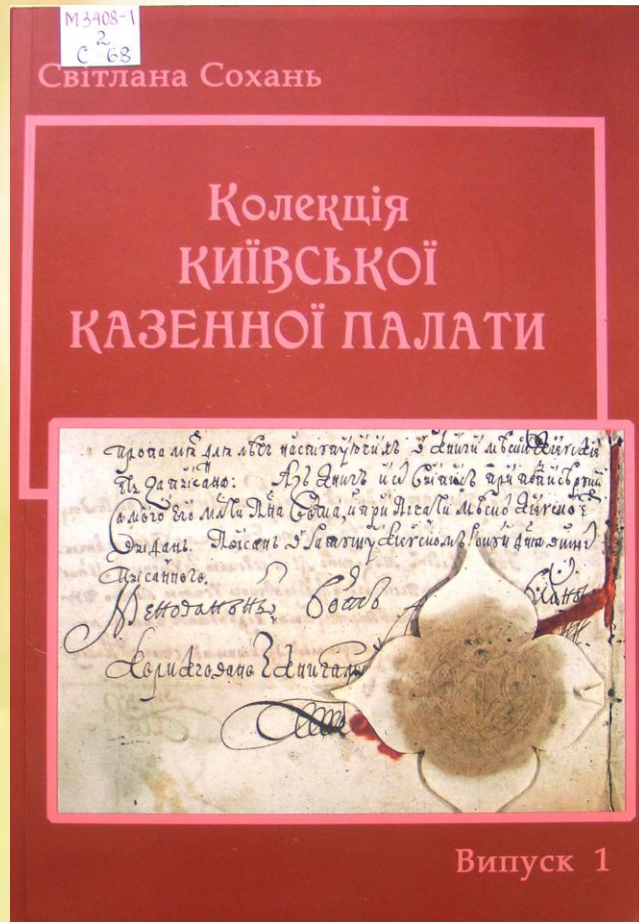
2

М253

**Марголіна І., Ульяновський В.
Дзеркало вічності: Київська Кирилівська церква та Свято-Троїцький монастир. – Київ: Либідь, 2019. – 384 с.**

Автори книги подають історію Кирилівської обителі впродовж XII – XVIII століть, спираючись на унікальні архівні матеріали, нововиявлені артефакти. Пропонуються нові гіпотези щодо часу та обставин заснування храму, його посвяти Св. Кирилу Александрийському, архітектурних особливостей та системи фрескового розпису.

- Детально змальоване духовне та побутове життя монастиря – його ігумені, братії, прочан, зв'язки обителі з козацтвом і Січчю. Розлого відтворена історія відкриття давніх кирилівських фресок на початку 80-х років XIX ст. А. Праховим та В. Врубелем. Глибоко аналізується «Світ Врубеля», його стінопис та ікони.



M3408-1

2

С-68

Сохань С. Колекція Київської казенної палати з фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І Вернадського. Вип. 1. Акти і документи Михайлівського Золотоверхого монастиря (1522-1785): археографічне дослідження; науковий каталог. – Київ, 2019. – 380 с.

- У випуску представлено комплекс актових документів XVI-XVIII століття Михайлівського Золотоверхого монастиря, до якого ввійшли 314 археографічних описань. Це – оригінали та копії королівських привілеїв, царських грамот, універсалів гетьманів, судових позовів, купчих та замінних записів, духовниць тощо. Також міститься фотокопія рукопису «Опись краткая имений монастыря Золотоверхого Михайловского Киевского...».



Б10556

2

К772

**Кравченко О. Золотоверхий. – Харків:
Мачулін, 2019. - 168 с.**

- Роман “Золотоверхий” присвячений історії Михайлівського Золотоверхого собору в Києві, його спорудженню, боротьбі за існування, трагедії його загибелі й радості відродження, його духовної ролі в об'єднанні нації.



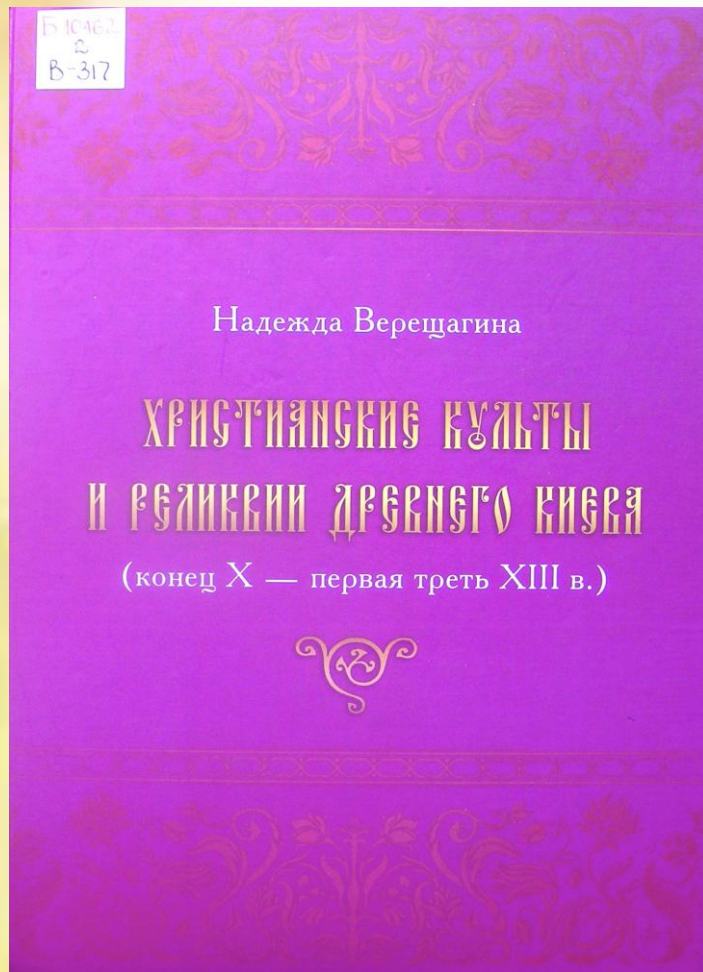
B4693

709

B432

Бєлікова Г. “Явлення. Пам'ятки Київського братського монастиря”: альбом-каталог. – Київ: Майстер книг, 2019. – 304 с.

- У виданні викладено історію створення, побутування, реставрації і дослідження пам'яток Київського Братського Богоявленського монастиря.
- Суттєвим результатом дослідження стало доповнення уявлень про Київську школу малярства кінця XVII століття.



Б10462

2

В317

Верещагіна Н. Христианские культы и реликвии древнего Киева (конец X – первая треть XIII в.): монография. – Одесса: Астропринт, 2019. – 628 с.

- У монографії систематизовані та узагальнені результати багаторічних комплексних досліджень давньокиївської святокультової традиції.
- Спираючись на аналіз великого поля писемних, археологічних, зображальних джерел і наукової літератури, автор пропонує своє бачення розглянутих проблем.



A41763

72

H574

Нетудихаткін І. А. “Мозаїка” Андріївської церкви. – Київ: Либідь, 2019. – 88 с.

- Автор створив своєрідну мозаїку буття Андріївського храму. Протягом століть свої «камінчики» до цієї мозаїки додавали представники різних національностей. Усі вони – герої цієї книжки. Завдяки їм храм – сама гармонія форми і змісту.



Б10348

76

П563

**Пономаренко Л. Киев златоглавый:
почтовые открытки с видами Киева,
выпущенные в конце XIX – начале XX
века. – Киев: УПЦ, 2018. – 143 с.**

- Книга знакомит читателя с весьма популярными в конце XIX – начале XX в. почтовыми открытками с историческими видами Киева и его окрестностей. Особое внимание уделено открыткам, изданным Киево-Печерской Лаврой в технике хромо- и типолитографии и имеющим несомненную историческую и художественную ценность. На вошедших в книгу открытках представлены изображения храмов и достопримечательностей Киева – как сохранившихся, так и не сохранившихся до нашего времени.



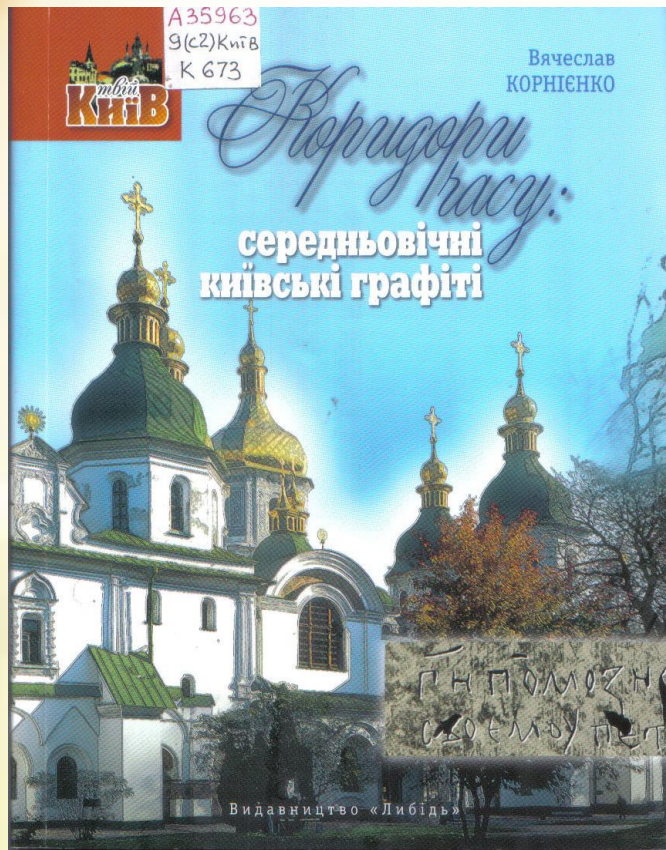
Б10020

2

Н574

**Нетудихаткін І. Андріївська церква у часи
настоятеля Федора Тітова (1896-1918). – Київ:
Самміт-книга, 2016. – 183 с.**

- У книзі проаналізовано роль настоятеля Федора Тітова у формуванні інтер'єрів Андріївської церкви та його місце в історії наукового дослідження храму.
- В окремому додатку вперше опубліковано підсумкову наукову роботу Ф. Тітова, присвячену історії Андріївської церкви, яку він не встиг завершити та опублікувати за життя.

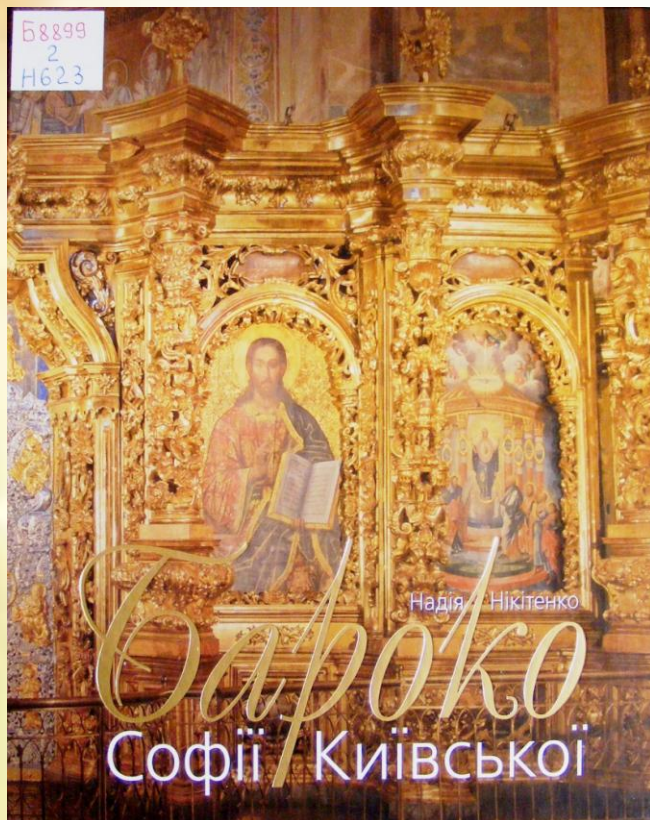


**A35963
9(с2)Київ
К673**

**Корнієнко В. Коридори часу:
середньовічні київські графіті. – Київ:
Либідь, 2016 – 64 с.**

- Графіті – стародавні написи та малюнки, що збереглися на стінах середньовічних храмів, - надають дуже цінну історичну інформацію, будучи тісно пов'язаними з історико-культурним середовищем, у якому виникли. Вони містять відомості, які неможливо від-йти в інших документах чи літописах.
- В Києві збереглося чимало давніх архітектурних споруд, де можна побачити графіті – Софійський собор, Кирилівська церква, Ближні та Дальні печери Києво-Печерської лаври, Михайлівська церква Видубицького монастиря, церква Спаса на Берестовому, Звіринецькі печери, Золоті Ворота.

Автор – відомий дослідник середньовічних київських графіті – робить спробу подати белетризовану реконструкцію історичного контексту створення написів на стінках стародавніх київських храмів, намагаючись відповісти на питання: що спонукало середньовічного автора зробити саме цей напис та про що він думав у той момент?



Б8899

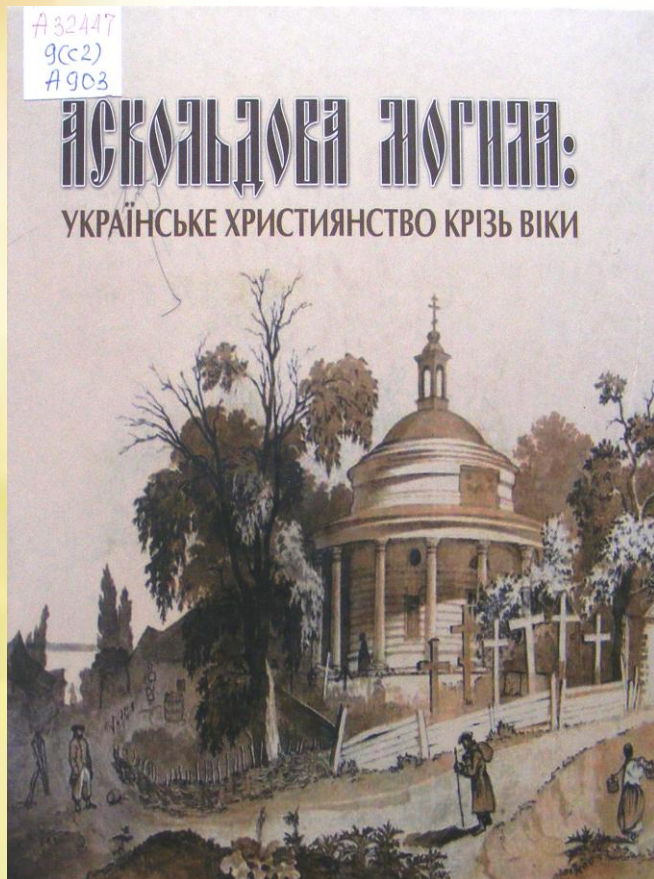
2

Н623

**Нікітенко Н. М. Бароко Софії Київської. –
Київ: Либідь, 2015. – 272 с.**

Софія Київська перебуває в епіцентрі національної історії впродовж більш як тисячоліття. Софію традиційно розглядають як давньоруську пам'ятку, проте вона є також унікальним історичним джерелом щодо доби Бароко. Авторка відкриває читачеві Софію Київську в незвичному ракурсі – як грандіозну пам'ятку цієї доби, пов'язаної з долею для народу України періодами Могилянського відродження і розбудови національної держави – Гетьманщини.

- Книжку багато ілюстровано: тут і види архітектурного комплексу Софії, і зразки її монументального та станкового живопису, і раритети собору.



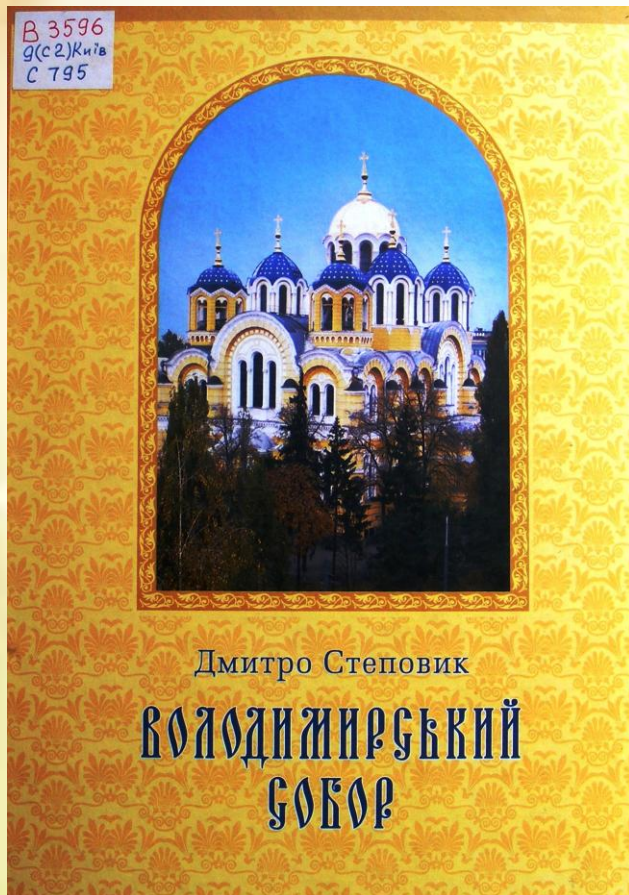
A32447

9(c2)

A903

Аскольдова могила: українське християнство крізь віки. – Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. – 336 с.

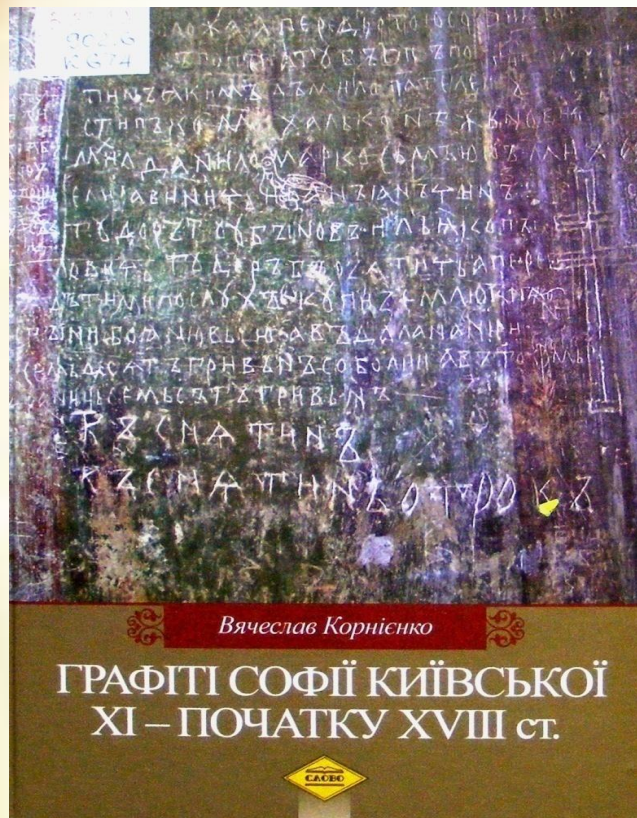
- У книзі висвітлено історію храму Святого Миколая Чудотворця на Аскольдовій могилі, починаючи з IX ст., історію одного з найвизначніших некрополів – Аскольдового кладовища.
- Розповідається про становлення й розвиток греко-католицької парафії Святого Миколая Чудотворця Мирликійського, про працю парафіян з реставрації храму-ротонди, зі зведення меморіалу на могилі героїв Крут та відновлення культу князя Аскольда-Миколая.



В3596
9(с2)Київ
С795

Степовик Д. Володимирський собор: історія, архітектура, малярство собору у Києві. – Київ: Дніпро, 2015. – 376 с.

- Книга відомого українського науковця, доктора наук, професора, академіка Дмитра Власовича Степовика розповідає про Володимирський собор, про драматичну й водночас урочисту історію його побудови й мистецького оздоблення.
- Читачі зможуть дізнатись про безліч надзвичайно цікавих фактів з історії, архітектури та малярства собору.



B8799

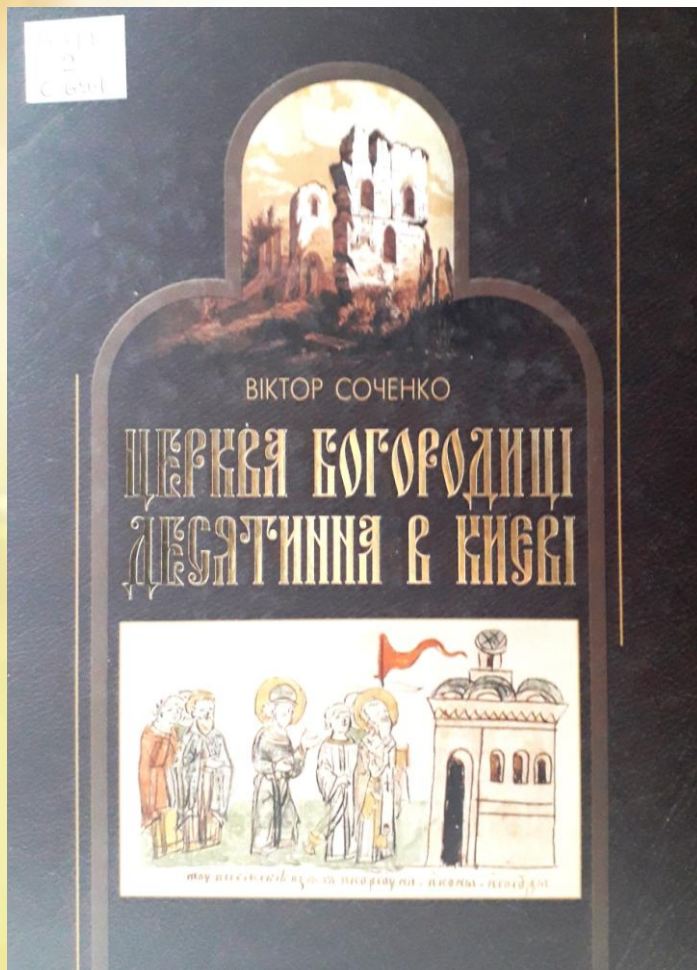
902.6

K674

Корнієнко В. Графіті Софії Київської XI – початку XVIII ст.: інформаційний потенціал джерела. – Київ: Видавничий дім «Слово», 2014. – 320 с.

Монографія є першою в українській історіографії спробою узагальнюючої праці, присвяченої вивченню особливостей використання епіграфічних пам'яток Софійського собору Києва як джерела для вирішення різноманітних питань історії України середньовічного та раннього модерного часу.

- Аналізуються потенційні можливості цих історичних джерел, розкриваються напрями їх використання для дослідницьких завдань. До дослідження долучено велику кількість невідомих раніше графіті Софії Київської (понад 7 тисяч), що особисто вивчались автором протягом 2006-2012 рр.



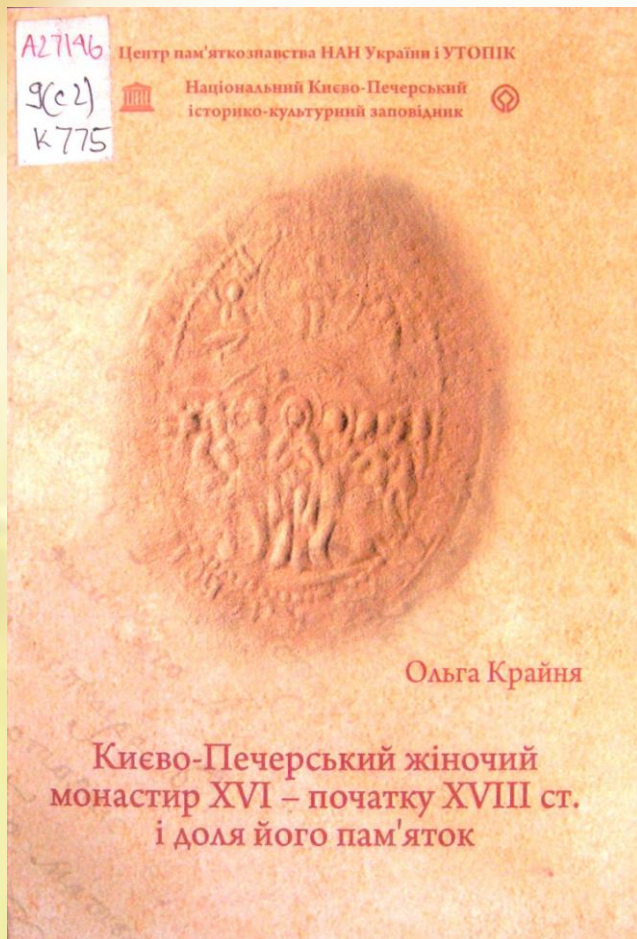
B3447

2

С694

Соченко В. І. Церква Богородиці Десятинна в Києві.— Київ: Мистецтво, 2014. – 223 с.

- У виданні висвітлено проблему відродження пам'яті про перший кам'яний монументальний храм Київської Русі – церкву Богородиці Десятинну, зведену в Києві в кінці Х ст. після прийняття християнства в Київській Русі.
- На основі аналізу історичних передумов, наукових джерел, результатів археологічних досліджень ХІХ-ХХІ ст. та виконання комплексних досліджень автора, запропоновано концепцію збереження і музеєфікації залишків Десятинної церкви.



A27146

9(c2)

K775

Крайня О. Києво-Печерський жіночий монастир і доля його пам'яток. – Київ: Нац. Києво-Печерський історико-культурний заповідник, 2012. – 128 с.

- Робота присвячена Печерській жіночій обителі, з середини XVII ст. відомої як Вознесенська, що функціонувала на землі Києво-Печерської лаври.
- Простежена історія монастиря з XVI до початку XVIII ст.
- Печерський жіночий монастир вперше береться за об'єкт комплексного дослідження, побудованого на широкій джерельній базі.

A24360

2

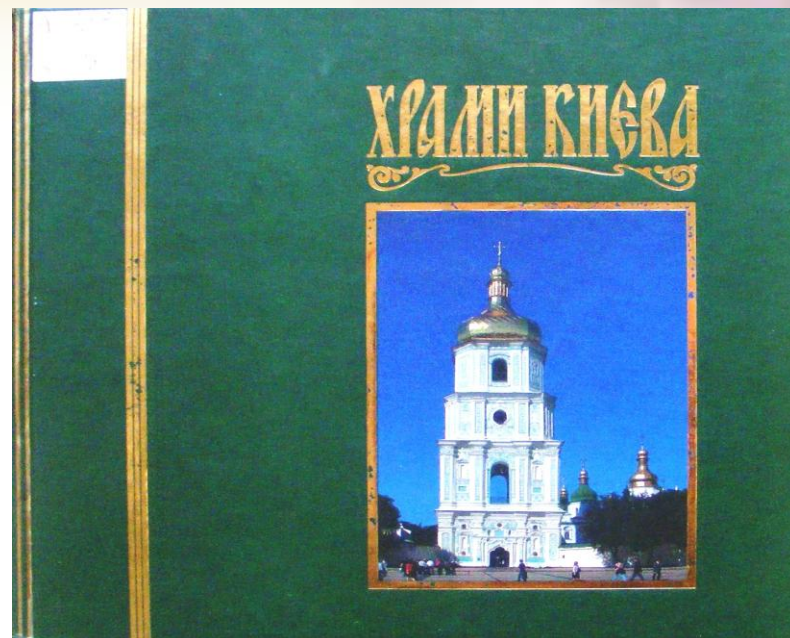
K178

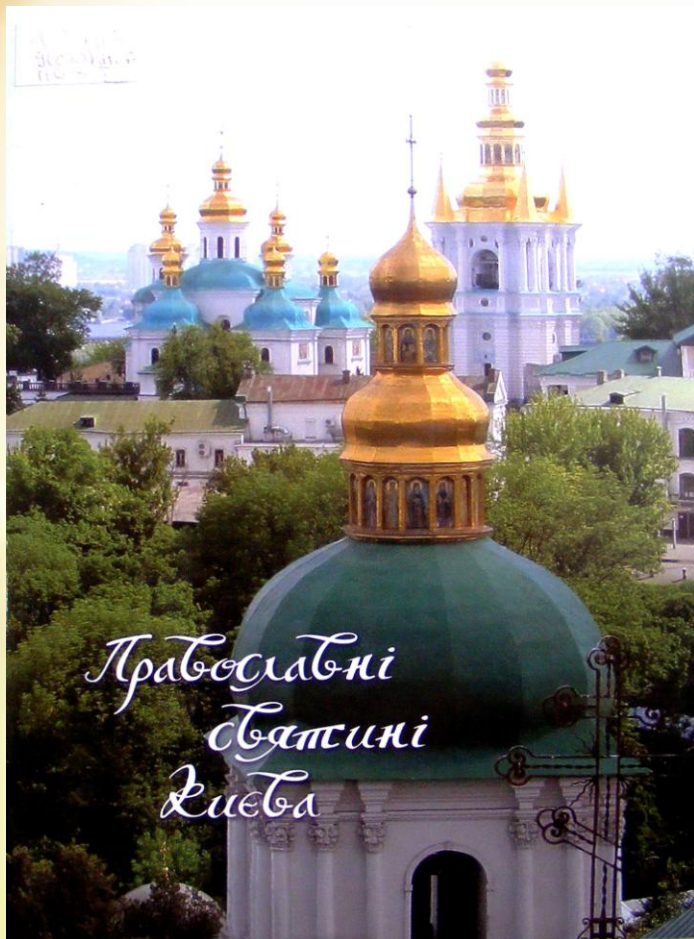
**Кальницький М. Б. Храми Києва. – Київ:
Вид. дім Дмитра Бураго, 2011. – 295 с.**

Культурно-історичне та довідкове видання містить відомості про всі існуючі у м. Києві сакральні будівлі, які використовуються релігійними організаціями різноманітних конфесій:

- православні монастирі, собори і храмові комплекси та церкви (у т. ч. лікарняні та кладовищенські);
- римсько-католицькі та греко-католицькі храми;
- протестантські церкви й молитовні будинки;
- синагоги та іудейські молитовні будинки;
- мусульманська мечеть;
- індуїстський храм;
- зруйновані храми.

Розкривається їх минуле та сьогодення, надаються відомості про найважливіші храмові реліквії, святих подвижників, просвітителів та добродійців.





A24115

9(с2)Київ

П685

**Православні святині Києва. – Київ:
Техніка, 2011. – 352 с.**

- Підготовлена відомими київськи-ми науковцями та музейними працівниками книжка знайомить читача зі знаменитими православними святинями Києва.
- Цікаво й нетрадиційно розповідається про його славетні храми та монастирі, які сформували духовний простір древнього святого міста, про їх багату історичну долю, неповторну красу й мистецьку довершеність.



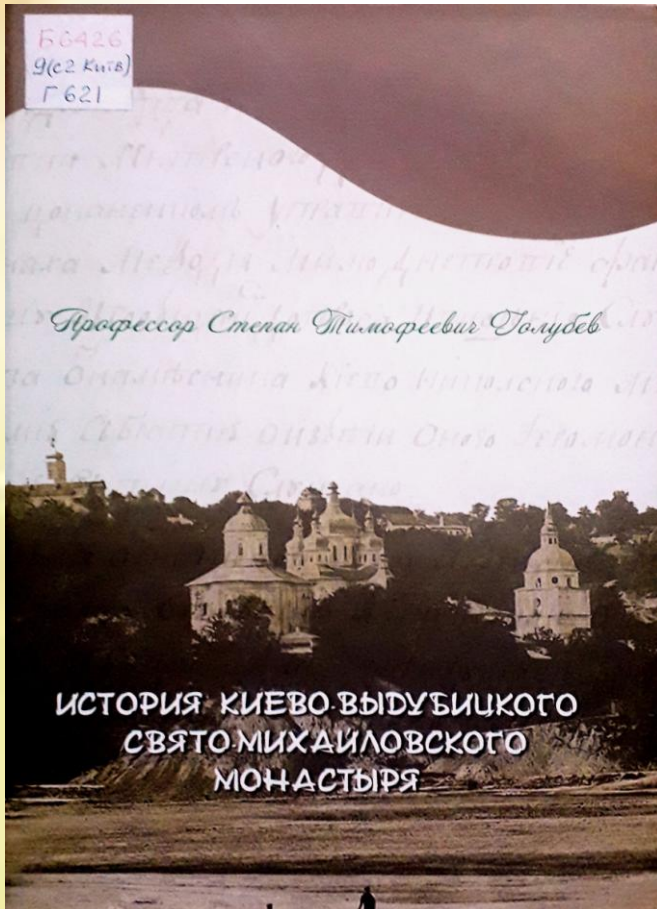
B3896

72

B424

**Відтворення втрачених перлин архітектури.
Михайлівський Золотоверхий: фотоальбом. –
Київ: Горобець, 2011. – 89 с.**

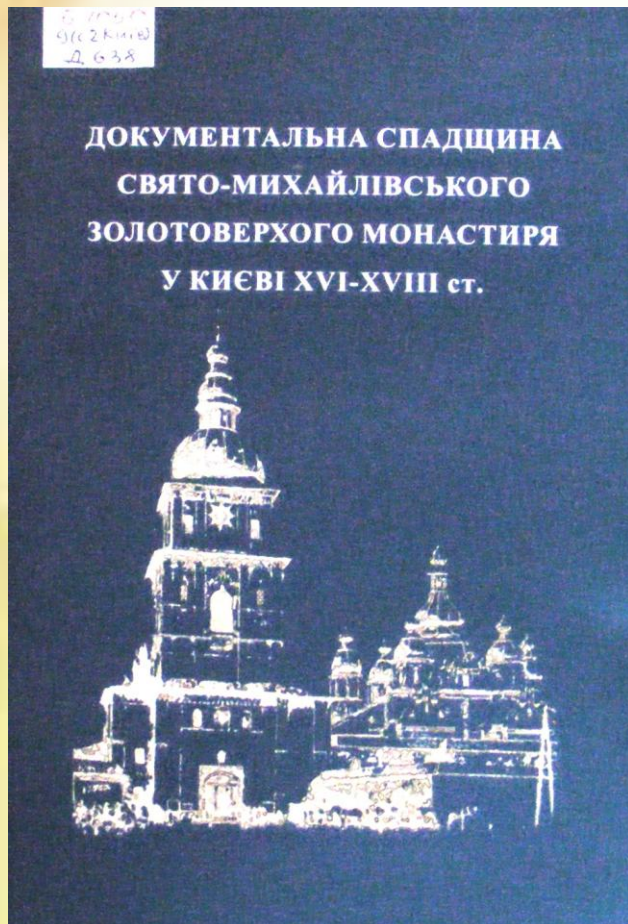
- У фотоальбомі коротко викладено історію побудови, руйнації і відродження храму. Відтворення храму і дзвіниці представлено за допомогою фотоілюстрацій і проектних матеріалів ТАМ "Ю. Лосицький" – авторів архітектурної концепції відбудови у кінці XX століття споруд Михайлівського Золотоверхого монастиря після його руйнації в 30-х роках XX століття.



**Б6426
9(с2Київ)
Г621**

Голубев С. Т. История Киево-Выдубицкого Свято-Михайловского монастыря: архивные материалы. – Киев, 2011. – 656 с.

В книге впервые публикуется последняя работа профессора КДА, выдающегося историка церкви в Украине С. Т. Голубева (1848-1920), посвященная истории Киевского Чудо-Михайловского Выдубицкого монастыря. Особую ценность составляет сформированное С. Т. Голубевым документальное приложение по истории Выдубицкой обители, поскольку многие из скопированных ученым в монастырском архиве документов не сохранились до нашего времени.



Б7050

9(с2Київ)

Д638

Документальна спадщина Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря у Києві XVI – XVIII ст. з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: зб. документів. – Київ, 2011. – 559 с.

- У виданні представлена публікація 318 актових документів XVI-XVIII ст. з унікальної збірки "книги-архіву" Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря у Києві, що нині зберігається в Інституті рукопису НБУ ім. В. І. Вернадського.
- Серед документів – королівські привілеї, універсали, листування гетьманів та полковників, судові позови, скарги, купчі записи, тестаменти та інші актові документи. Вони містять різноманітний матеріал з історії церкви, Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря, Свято-Троїцького Красногірського Чорнуського монастиря, розкривають стан та процес розвитку монастирського землеволодіння в Україні, а також подають біографічні відомості про видатних українських діячів, розкривають різні аспекти суспільного життя того часу.
- Переважна більшість документів публікується вперше.



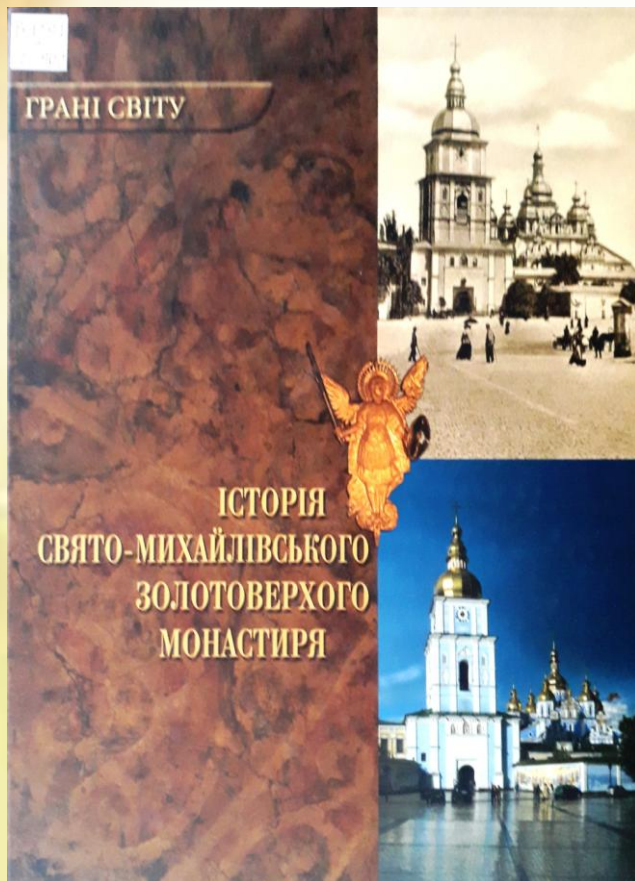
B2632

9(с2)Київ

Н623

**Никитенко Н. Святая София Киевская.
– Киев: Горобец, 2008. – 384 с.**

- Широко і послідовно на новітньому науковому рівні викладається багатовікова історія легендарної Софії Київської, цікаво і образно розповідається про її чудову архітектуру, неперевершені мозаїки і фрески.
- Багато ілюстроване, інформативно-насичене видання розповідає про формування софійського некрополя, про похованих в ньому князів і митрополитів, про загадки знаменитої гробниці Ярослава Мудрого, про шедеври бароко - іконостаси і входні ворота Софії XVIII ст.



B4294

2

I-907

**Історія Свято-Михайлівського Золото-
верхого монастиря. – Київ: Грані-Т, 2007, 119 с.**

- Історія виникнення Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря в Києві, його функціонування в різні періоди історії нашої країни.
- Історія руйнації та відродження великої святині столичного міста й усього українського народу.



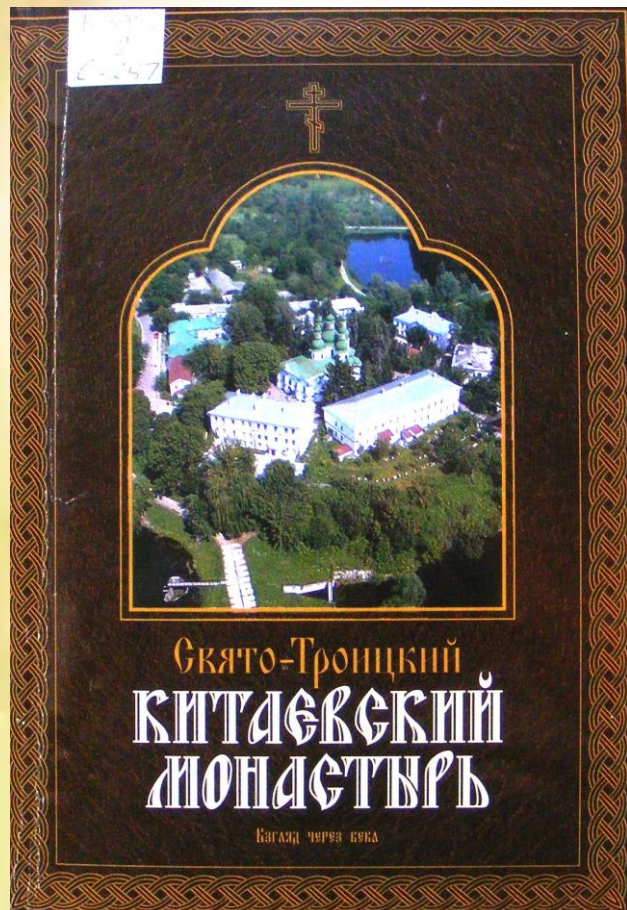
A13092

72

Г674

**Горбик О.О. Римо-католицькі костьоли
Києва і Київщини. – Київ:Техніка, 2004. –
128 с.**

- Висвітлюється історія виникнення в осередку православного міста католицьких побудов протягом IX – XX століть.
- Прослідковується зміна рушійних сил католицизму, які в різні періоди опікувались розбудовою костьолів.
- Аналізуються особливості католицьких храмовбудівних традицій
- Розглядаються різні стилі католицької архітектури різних періодів історії України - романсько-готичний, бароковий, класичний та неостильовий.



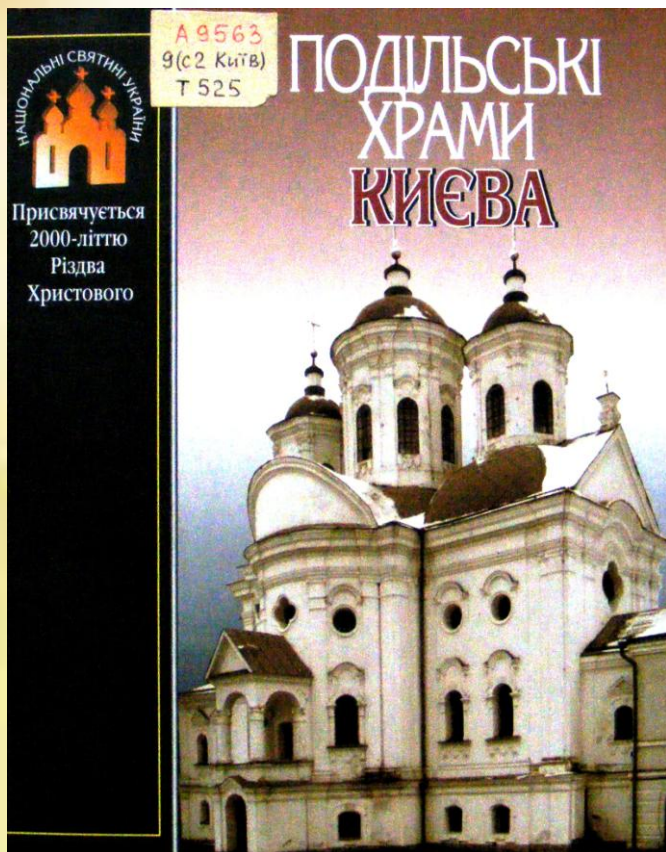
БЗ927

2

С257

**Свято-Троицкий Китаевский монастырь:
Взгляд через века. – Киев: Свято-Троицкий
Китаевский монастырь, 2004. – 164 с.**

- Книга представляет общую картину истории Китаево, от самых ранних поселений на его территории до наших дней. Рассказывается о происхождении названия пустыни, об ее архитектурном облике, административном устройстве и хозяйстве, о китаевских пещерах и старцах пустыни.
- Издание подготовлено на основании собранных воедино старинных преданий, сообщений о находках археологов, архивных изысканий, свидетельств старожилов, информации о Китаево, встречающейся в литературных произведениях.



**A9563
9(с2Київ)
Т525**

**Толочко Л. І. Подільські храми Києва. –
Київ: Техніка, 2003. – 176 с.**

- В книзі розповідається про відновлення храму Богородиці Пирогощої, наводиться історія найдавнішої церкви Подолу, де правили Божу службу ще до прийняття християнства, за часів Аскольда, - Іллінської.
- Особливу увагу приділено храмам часів бароко і класицизму.
- Книга знайомить с широкою панорамою культового і духовного життя нашого народу.

Б 5920
709
3-362



Заснування Софійського собору в Києві:

ПРОБЛЕМИ НОВИХ ДАТУВАНЬ



Б5920

709

3-362

**Заснування Софійського собору в Києві:
проблеми нових датувань: матеріали
Круглого столу (7квітня 2010 року, м. Київ). –
Київ, 2010. - 119 с.**

- У збірці представлені матеріали Круглого столу за темою “Заснування Софійського собору в Києві: проблеми нових датувань”, який відбувся 7 квітня 2010 року в м. Києві у приміщені Українського товариства охорони пам'яток історії та культури за участю українських та російських вчених з Інституту археології НАН України, Інституту історії НАН України, Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, Інституту народознавства НАН України та інших наукових установ.